

Kernboodschap aan gemeenten: biodiversiteit en gezondheid

Biodiversiteit staat onder druk, wereldwijd en in Nederland. Plant- en diersoorten nemen in snel tempo af. [Wetenschappelijk onderzoek](#) laat zien dat 1 miljoen van de ongeveer 8 miljoen soorten de komende decennia met uitsterven worden bedreigd. Biodiversiteit zorgt voor robuuste natuur. En een groene, natuurlijke leefomgeving is goed voor de gezondheid. Het gaat daarbij niet alleen om kwantiteit van het groen, maar ook om de kwaliteit. Een groene leefomgeving heeft meer waarde als deze ook biodivers is. Een biodivers leefomgeving is een omgeving met een verscheidenheid aan leven. Denk hierbij aan: verschillende soorten planten, dieren, micro-organismen en schimmels. [Biodiversiteitsverlies](#) is een probleem voor de gezondheid van iedereen. Alleen robuuste en gezonde natuur levert een bijdrage aan de gezondheid. En als je goed voor die natuur zorgt en biodiversiteit koestert, functioneren ook de ecosystemendiensten die de natuur kan leveren beter. Dat is nodig om de gevolgen van klimaatverandering, zoals wateroverlast, droogte en hitte op te vangen. Biodiversiteit is de basis van een gezonde wereld. Ga ook aan de slag met biodiversiteit in je gemeente. Wat kan je als gemeente doen om aan de slag te gaan met biodiversiteit?

- Verbind je aan biodiversiteitsherstel. Trek hiervoor samen op met andere gemeenten en organisaties. Kijk op de website van [Samen voor biodiversiteit | Deltaplan Biodiversiteitsherstel](#)
- Maak gebruik van de biodiversiteitstoolbox: [Overheid - Toolbox All4Biodiversity](#)
- Vergroot de kennis over biodiversiteit in je eigen gemeente. Betrek in de planvorming en uitvoering experts op het gebied van biodiversiteit.
- Werk samen met verschillende domeinen binnen de gemeente en partijen. Gebruik koppelkansen in projecten: versterking biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid en duurzaamheid. Als je bijvoorbeeld toch al bezig bent met klimaatadaptatie, dan kan je met kleine stappen eenvoudig biodiversiteit erbij meenemen. De [Wageningen Universiteit](#) geeft hiervoor handvatten.
- Maak van natuur inclusief bouwen de standaard. Gebruikt de top-10 maatregelen voor nieuwbouw en gebiedsontwikkeling ([Natuur inclusief bouwen voor gezonde bewoners](#))
- De Omgevingswet biedt gemeenten de kans om biodiversiteit mee te nemen in Omgevingsvisies en -plannen voor een gezonde, duurzame, klimaatbestendige en waterveilige stad. Maak hiervoor bijvoorbeeld gebruik van het [Kennisdocument basiskwaliteit natuur](#).
- Geef zelf het goede voorbeeld. En stimuleer bewoners en bedrijven binnen je gemeente om biodiversiteit op hun eigen terrein te verhogen. Gebruik voor inspiratie de publiekscommunicatie van [GGDLeefomgeving](#), [Atlas Leefomgeving](#) en de Belgische strategie [BeBiodiversity](#).
- Ga doen! Wacht niet tot alles in detail wetenschappelijk bekend is en leg de lat voor de bewijslast niet te hoog. Er is voldoende bewijs om in te zetten op de aanleg van meer en beter biodivers groen.

Achtergrondinformatie – Waarom is biodiversiteit goed voor onze gezondheid?

1. Biodiversiteit zorgt voor veerkrachtige ecosystemen

Biodiversiteit, en natuur in brede zin, levert talloze diensten aan de maatschappij en is onmisbaar voor het menselijk bestaan op aarde. Een gezonde biodiversiteit vormt de basis voor een veerkrachtig ecosysteem. En een veerkrachtig ecosysteem levert ecosystemendiensten, zoals schoon water door waterzuivering, schone lucht door regulatie van klimaat en lucht, voedselvoorziening, bestuiving van voedselgewassen door insecten, natuurlijke medicijnen, recreatie, mentaal welzijn, en regulering van ziekten door verspreiding van ziekteverwekkers te verminderen door natuurlijke vijanden of door het habitat van ziekteverwekkers te beperken.

2. In een biodivers omgeving minder bestrijdingsmiddelen nodig

[Onderzoeken](#) tonen aan dat bestrijdingsmiddelen negatieve effecten kunnen hebben op de biodiversiteit. Andersom kan biodiversiteit ook voorkomen dat er bestrijdingsmiddelen nodig zijn. Er is bijvoorbeeld minder overlast door plaagdieren doordat natuurlijke vijanden de natuur in balans houden. Bestrijdingsmiddelen

---

worden in land- en tuinbouw, door consumenten en op gemeenteterrein gebruikt. Minder gebruik van bestrijdingsmiddelen is goed voor mens en natuur.

3. Sterkere afweer door contact met een diversiteit aan micro-organismen

Ziekteverwekkers lijken minder goed in staat hun ideale gastheer (bijvoorbeeld de mens) te vinden als de diversiteit groter is ten opzichte van een monocultuur ([Keesing et al 2015](#)). Daarnaast kom je in een biodiverse omgeving in contact met een diversiteit aan micro-organismen en deze zorgen voor een sterkere afweer. In onderzoek bij kinderdagverblijven zijn aanwijzingen gevonden dat een biodiverse omgeving het immuunsysteem van de kinderen versterkt ([Roslund et al 2020](#)). Het is denkbaar dat het biodivers (met laag-allergeen groen) inrichten van de groene omgeving uiteindelijk kan zorgen voor minder allergieën doordat het immuunsysteem van jonge kinderen sterker wordt.

Er is geen eenduidig verband tussen groen en allergieën. Pollen kunnen aan de ene kant allergische klachten verergeren bij mensen die daar gevoelig voor zijn. Anderzijds kan een hoge biodiversiteit ervoor zorgen dat er minder allergieën voorkomen wanneer men er (op jonge leeftijd) veel mee in aanraking komt. Dit kan ertoe leiden dat men minder gevoelig wordt voor allergische reacties van pollen.

---

1 mei 2024

Landelijke GGD werkgroep groen, water en gezondheid